

Školní vzdělávací program pro Školní družinu

Školní družina při Základní a Mateřské škole

v Bílém Kostele nad Nisou

Motto: V družině se nenudíme,
stále něco vymýšlíme.
Přátelství – dar drahocenný,
žádné sváry a hádání.
A ta naše družinka
je jedna velká rodinka.

Švp pro školní družinu zpracován v návaznosti na Švp základní školy.

Platnost: od 1.září 2019

Obsah:

- 1. Charakteristika ŠD**
- 2. Program výchovy a vzdělávání**
- 3. Cíle a kompetence**
- 4. Časový plán výchovné a vzdělávací činnosti**
- 5. Vzdělávací a výchovná oblast**
- 6. Materiální, ekonomické a personální podmínky**
- 7. Hygiena a bezpečnost v ŠD**
- 8. Podmínky přijímání dětí do ŠD**
- 9. Ukončení docházky do ŠD**
- 10. Podmínky vzdělávání žáků se SVP**

1. Charakteristika ŠD

Naši ŠD navštěvují žáci 1. – 5. ročníku ZŠ. Tvoří ji 1 oddělení, průměrná naplněnost je 20-25 dětí věkově smíšená (6 – 11 let věku dítěte).

Naše činnost vychází z pedagogiky volného času. Cílem je snaha o vytvoření místa pro odpočinek dětí po vyučování a zároveň přispět k cílenému ovlivňování jejich volného času.

2. Program výchovy a vzdělávání

- Vychází z RVP naší školy a to z kapitoly „Člověk a jeho svět“ . Je uspořádán do 5 tematických okruhů (Místo, kde žijeme, Lidé kolem nás, Lidé a čas, Rozmanitosti přírody a Člověk a jeho zdraví)
- Je sestaven pro jeden vzdělávací cyklus , určen dětem od 1. do 5. třídy
- Je tvořen dle polohy a podmínek školy
- ŠVP je otevřený dokument, který se může v průběhu roku doplnit nebo upravit

3. Cíle a kompetence

Vycházejí z obecných cílů vzdělávací soustavy § 2, odst. 2 Školského zákona.

Naše cíle jsou:

- Snažíme se kompenzovat u dětí jednostrannou zátěž během školního vyučování.
- Vedeme žáky k osvojení si takových názorů, schopností a dovedností, které jim umožní dobře zvládnout současný i budoucí život.
- Motivujeme děti nabízením zájmových činností, rozvíjíme praktické dovednosti v různých oblastech, učíme děti vztahu k vlastnoručně vytvořenému výrobku.
- Využíváme dětské zvědavosti k samostatnému myšlení a tvoření vlastních prací (uvědomění si citu k vytvořené věci).
- Vedeme děti ke schopnosti podle potřeby podřízovat se a chápat při tom vzájemné vztahy nadřízenosti a podřízenosti v kolektivu.
- Rozvíjíme u dětí kamarádství, vedeme je ke komunikaci, rozvíjíme jejich schopnost respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých.
- Využíváme poznatky, které děti získaly ve škole a vhodným způsobem na ně navazujeme ve výchovné činnosti.
- Využíváme preventivního programu školy formou sociálních a komunikačních her (správné řešení konfliktních situací).
- Pěstujeme základní pohybové dovednosti dětí a jejich schopnosti odpočinku, rekreace a zájmové činnosti.
- Pozorujeme přírodu, vedeme děti k její ochraně, vysvětlujeme neznámé a děti nechápané pojmy.

Kompetence

-souhrn vědomostí, dovedností, schopností a postojů, které žáci získávají v průběhu několikaleté docházky do ŠD. Budou se prolínat všemi činnostmi zájmového vzdělávání.

1. Kompetence k učení

Žák se učí s chutí, práci dokončí, klade si otázky a hledá na ně odpovědi, získané vědomosti dává do souvislosti, uplatňuje je v praktických situacích a dalším učení.

2. Kompetence k řešení problémů

Všímá si dění okolo, snaží se řešit situace, při jejich řešení používá logické, matematické a empirické postupy, chápe, že vyhýbání se řešení problémů nevede k cíli. Započaté činnosti dokončuje.

3. Komunikativní kompetence

Ovládá řeč, vyjadřuje sdělení, myšlenky, otázky, odpovědi vhodně formulovanými otázkami, komunikuje bez ostychu s vrstevníky i dospělými, kultivovaně.

4. Sociální interpersonální kompetence

Samostatně rozhoduje o svých činnostech, uvědomuje si, že za ně odpovídá a nese důsledky, projevuje ohleduplnost, citlivost, rozpozná nevhodné chování, nespravedlnost, agresivitu, šikanu.

Spolupracuje ve skupině, dokáže se prosadit i podřídit, přijmout kompromis, respektuje jiné, je tolerantní k odlišnostem mezi lidmi.

5. Činnostní a občanské kompetence

Učí se plánovat, organizovat, řídit a hodnotit, odhaduje rizika svých nápadů, odpovědně přistupuje k úkolům a povinnostem, uvědomuje si práva svá i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné prostředí (přírodní a společenské), dbá na své zdraví i na zdraví ostatních.

6. Kompetence k trávení volného času

Orientuje se v možnostech smysluplného trávení volného času, umí si vybrat zájmové činnosti dle vlastních dispozic, rozvíjí své zájmy v organizovaných skupinách i individuálních činnostech, dokáže odmítnout nevhodnou nabídku trávení volného času (kouření, požití návykových látek aj.).

4. Časový plán vzdělávací a výchovné činnosti

Školní družina organizuje pravidelné činnosti, dále pořádají příležitostné akce, nabízí spontánní aktivity. ŠD umožňuje odpočinkové činnosti, vypracování domácích úkolů a další přípravy na vyučování.

1. **Pravidelná činnost** je dána týdenní skladbou zaměstnání, představuje organizované aktivity zájmového či tělovýchovného charakteru.
2. **Příležitostné akce** nejsou zahrnuty do standardní týdenní skladby činností, jsou to např. výlety, návštěvy kina, případně divadla, návštěvy Lunaparku, besídky, slavnosti a víkendové akce. Některé akce jsou určeny i pro rodiče a veřejnost.
3. **Spontánní aktivity** zahrnují každodenní individuální klidové činnosti po obědě, při pobytu venku, pobytu na školním víceúčelovém hřišti, spontánní hry v rámci ranního pobytu.
4. **Odpočinkové činnosti** chápeme jako klidové činnosti (poslech rádia, četba pohádek, individuální hry, klidový režim po obědě).
5. **Příprava na vyučování** nespočívá jen ve vypracování domácích úkolů, ale zahrnuje didaktické hry, tematické vycházky a další činnosti, jimiž se upevňují a rozšiřují poznatky, které žáci získali ve školním vyučování. Vypracování domácích úkolů pouze po dohodě s

rodiči a to v době vrcholící výkonové křivky, tedy nikoli bezprostředně po obědě nebo po náročnější výkonové aktivitě.

5. Vzdělávací a výchovná oblast

Vzdělávací a výchovná oblast je inspirována kapitolou RVP ZŠ pro 1.stupeň, která uplatňuje tyto zásady. Vzdělávání v oblasti Člověk a jeho svět rozvíjí poznatky, dovednosti a prvotní zkušenosti žáků získané ve výchově v rodině a v předškolním vzdělávání. Oblast Člověk a jeho svět se člení do 5 tematických okruhů:

ČLOVĚK A JEHO SVĚT

1. Místo, kde žijeme

Pravidelná činnost	Průběžná činnost	Příležitostná činnost
<p>Vycházky do okolí, orientace, poznávání obce, památek, bezpečná nejkratší cesta do školy, pravidla chování na komunikacích v obci, pobyt na školní zahradě.</p> <p>Četba pohádek, pověstí o Bílém Kostele n.N., společné vyprávění, malování pohádek a jejich volná dramatizace.</p> <p>Prohlubování znalosti místa a okolí, okresního města Liberec, sousední zahraniční státy, místní zvláštnosti, změny v okolí.</p> <p>Péče a udržování čistoty okolí školy i v obci.</p> <p>Pravidelná účast zájmových kroužků.</p> <p>Celoroční družinová soutěž.</p>	<p><u>Obec</u></p> <p>- obecní úřad a důležitá místa v obci (obchody, pošta, knihovna...)</p> <p>- obecní časopis, modely domů, besedy na téma změny mého okolí, orientace v místě bydliště (mapa Liberecka)</p> <p><u>Škola</u></p> <p>Nejkratší bezpečná cesta do školy, (dopravní značky, přechody...).</p> <p>Seznámení s prostředím školy (estetika prostředí – čistota a výzdoba prostor školy), seznámení se s řádem školní družiny.</p> <p><u>Domov</u></p> <p>Vyprávění o významu slova, vlastní zážitky, ilustrace, povídání o domově, můj dům- můj hrad, pomoc při úklidu – pomoc pro zpříjemnění prostředí.</p>	<p>Tematické vycházky do okolní přírody, sběr hub, návštěva kina, Babylonu Liberec, galerie, muzea.</p> <p>Prohlídka prostor školy (např. ředitelna, sborovna), Den otevřených dveří, spaní ve škole, zahradní slavnost.</p> <p>Projekt – Celoroční družinová soutěž na dané téma.</p> <p>Den Země – jaké je prostředí, v kterém žijeme, jaká je voda, kterou pijeme.</p> <p>Dopravní soutěž.</p>

2. Lidé kolem nás

Pravidelná činnost	Průběžná činnost	Příležitostná činnost
<p>Osvojování a dodržování základů společenského chování (zdravení, úcta ke starším, stolování).</p> <p>Vytváření kladného vztahu ke spolužákům, pozitivního klimatu v oddělení (učit se naslouchat, vycházet spolu bez násilí).</p> <p>Kolektivní, míčové, stolní a společenské hry, vytváření dobrých vztahů mezi kamarády, pomoc, empatie.</p> <p>Dodržování řádu školní družiny a školní jídelny, moje práva a povinnosti.</p>	<p><u>Rodina</u> Úcta k rodičům, starým lidem, sobě samým, výstavky a malování obrázků, fotografie (jak rostu, moje rodina), výrobky – dárky pro blízké.</p> <p><u>Škola</u> Úcta ke každému povolání – pozorování různých zaměstnání lidí a poznávání jejich významu pro život ve společnosti (pexesa, puzzle, námětové hry, kvízy, rozvíjení jemné motoriky...).</p> <p>Vztah k handicapovaným dětem – vyprávění, sociální hry a komunikační hry.</p> <p><u>Prevence</u> Besedy, spontánní rozhovory (modelové situace - opatrnost při styku s neznámými lidmi, správné řešení konfliktních situací).</p>	<p>Cestování v dopravních prostředcích, hudební soutěž Super Star, vystoupení na besídkách, nácvik divadla - vystoupení.</p> <p>Karneval, návštěva divadelního představení F.X.Šaldy v Liberci</p> <p>Výtvarná činnost – malování na chodníku, obrázky, dárčky, výtvarné soutěže, výroba dárčků k zápisu, k Vánocům, ke Dni matek</p>

3. Lidé a čas

Pravidelná činnost	Průběžná činnost	Příležitostná činnost
<p>Dodržování denního režimu (návyky na pravidelnou činnost – četba pohádky, odpočinek na koberci, kreslení).</p> <p>Vycházky, využití volného času, úcta k času – přesuny a činnosti bez zbytečných prodlev, soutěže, sportovní hry.</p> <p>Orientace v čase – minulost, přítomnost, budoucnost.</p> <p>Pozorování ročních období, rozčlenění roku na čtvrtletí, měsíce, dny....</p>	<p><u>Hodiny</u> Soutěže - měření stopkami, výrobky, (kalendáře, papírové hodiny, kreslení obrázků). Vývoj lidského života – dětství, dospělost, stáří (výtvarné techniky, hry, modelové situace).</p> <p><u>Historie a pokrok</u> – besedy a výrobky na různá témata (např.: různé styly oblékání, bydlení dříve a nyní, technická zařízení – rádio, televize, počítač, mobil, kino, divadlo, dopravní prostředky...), hudebně pohybové hry, vývoj řemesel (kreslení, malování).</p> <p><u>Zvyky a tradice</u> – význam lidových zábav (povídání), tradice – výrobky z přírodních materiálů, lidové pranostiky, přísloví, koledy (učení nazpaměť), pověry o nadpřirozených bytostech (četba, ilustrace).</p>	<p>Lidové tradice - vánoční besídka, nocování ve škole s ranní nadílkou pod stromečkem. Noční výprava do osvětlené obce.</p> <p>Březen - Měsíc knihy (výroba knížek – obal, příběh).</p> <p>Návštěva kina v Chrastavě, Lunaparku v Babyloně Liberec.</p> <p>Výlet s rodiči a s dětmi o víkendu.</p> <p>Zahradní slavnost se soutěžemi, tancem a opékáním vuřtů.</p> <p>Na závěr školního roku maškarní průvod po obci „poslední zvonění pátáků“, soutěže, tombola.</p>

4. Rozmanitosti přírody

Pravidelná činnost	Průběžná činnost	Příležitostná činnost
<p>Četba, využití dětské literatury s přírodní tematikou.</p> <p>Vycházky do lesa, pozorování změn podle ročních období.</p> <p>Péče o pokojové rostliny.</p> <p>Ekologická výchova – třídění odpadu. (pet lahve, papír a ostatní), šetření vodou.</p> <p>Poslech pohádek s přírodní tematikou.</p> <p>Výlet do přírody – stopovaná, plnění různých úkolů v přírodě s přírodovědnou tematikou.</p>	<p><u>Prohlubování znalostí o přírodě</u> -Hry v přírodě (dramatické prožitkové hry – domečky pro skřítky, živly, turistické značky, orientační hry). -Práce s encyklopedií, pozorování změn v přírodě a jejích proměn v různých obdobích (nebezpečí bouřka, mlha, náledí).</p> <p><u>Poznávání živočichů a rostlin.</u> Besedy – Proč někteří živočichové vymírají, Proč jsme v lese na návštěvě.</p> <p><u>Estetická výchova</u> (hlína, modurit, odpadový materiál, kreslení v přírodě, výzdoba přírodninami – listy, výrobky z plodů, malované kamínky, domácí mazlíčci, lesní zvěř).</p>	<p>Sběr hub, poznávání, vyhledávání názvů v encyklopedii, na internetu.</p> <p>Poznáváme chráněná území, co se smí x co se nesmí v těchto oblastech, případně návštěva ZOO Liberec a Botanické zahrady v Liberci).</p> <p>Sběr papíru a třídění odpadu – plasty, baterie.</p>

5. Člověk a jeho zdraví

Pravidelná činnost	Průběžná činnost	Příležitostná činnost
<p>Základní hygienické návyky – sebeobsluha, pořádek, stolování, šetření majetku, odstraňování hluku, větrání).</p> <p>Odpočinek, relaxace, harmonizace nervové soustavy.</p> <p>Tělovýchovné chvílky, pohybové hry, využití sportovního náradí.</p> <p>Základy společenského chování – zdravení, požádání, poděkování, oslovení.</p> <p>Bezpečnost na silnicích – dobře viditelné oblečení.</p>	<p><u>Zdravá výživa</u> – její výhoda, potravinový talíř.</p> <p><u>První pomoc</u> – prevence úrazů, důležitá telefonní čísla, ošetření drobných poranění. Blízkost lesa – klíšťaťata, požáry.</p> <p>Besedy o zdravém <u>životním stylu</u> – sociálně patologické jevy (kouření, alkohol, drogy), zdravá rodina – civilizační choroby. Oblékání podle ročních období – otužování.</p> <p><u>Sebevzdělání a komunikace</u> – Využití časopisů, doplňovačky, křížovky, didaktické hry, rozvíjení slovní zásoby, příprava na vyučování, vyprávění, pamětní učení básniček, jazykolamy, smyslové hry.</p> <p><u>Esteticko výchovná činnost</u> – rozvoj jemné motoriky, papírové manekýny, textilní koláže, bezpečnost při práci a čistota práce.</p>	<p>Celodenní výlet do přírody – sportovní soutěže, častý pobyt na zahradě.</p> <p>Soutěž se zdravotní tematikou.</p> <p>Vycházka za léčivkami do blízkého okolí.</p>

6. Materiální, ekonomické a personální podmínky

Ekonomické:

- Poplatek za ŠD činí 100,- Kč měsíčně. Platba je vybírána hotovostně . Část těchto finančních prostředků je použita na nákup materiálu (papíry, barvy lepidla a jiné pomůcky) ,na zkvalitnění interiéru ŠD ,na návštěvu kina, Lunaparku, jízdě.

Materiální:

- Prostory ŠD tvoří 2 samostatné místnosti
- Vybavení je přiměřené a je přizpůsobeno pro potřeby mimoškolních aktivit .
- Obě místnosti jsou vybaveny novým nábytkem.
- Prostory ŠD jsou bezpečné.
- ŠD využívá vlastní tělocvičnu, pracovnu pro výtvarnou a pracovní činnost, školní víceúčelové hřiště s dřevěnými hracími prvky a venkovním altánkem.

Personální:

- V ŠD pracuje 1 vychovatelka, provoz ranní družiny od 6.30 h do 7.45h, poté jsou děti odvedeny p. vychovatelkou do tříd.
- Odpolední provoz ŠD od 11.45h do 16.30 hodin. Na oběd jsou děti odváděny p. vychovatelkou do budovy MŠ ve 12.10 h a po obědě zpět odvedeny do ŠD v budově školy.
- Vychovatelka se zúčastňuje programů dalšího vzdělávání pedagogů a využívá samostudium k vlastnímu rozvoji pedagogické činnosti pro ŠD.
- V případě onemocnění učitele je vychovatelka schopna jej zastoupit ve vyučování .

7. Hygiena a bezpečnost v ŠD

- Oddělení ŠD má kapacitu 30 dětí
- Oddělení využívá k odpočinkové činnosti koberec, křeslo, lehátko, k pracovním činnostem, stolním hrám apod. stoly se židlemi.
- Před místnosti na chodbě je umístěno umyvadlo s mýdlem a ručníky.Oddělení je vybaveno osvětlením, koberec je pravidelně vysáván, místnost je pravidelně větrána.
- Pitný režim je zajištěn, sociální zařízení je pro ŠD společné se školou. Děti využívají 4 šatny, které kapacitně dostačují.
- Vzhledem k časnému začátku provozu ŠD (6:30 hod.) se děti mohou při ranní docházce nasnídat u stolů. Obědvají v jídelně mateřské školy, při obědech dbá vychovatelka na dostatečné stravovací návyky. Dobu od 15:30 do 15:45 hod. žáci využívají k odpolední svačině.
- Žáky si po vyučování vyzvedává vychovatelka ve třídě.

Na začátku školního roku jsou žáci poučeni o bezpečnosti a společenských normách v ZŠ, ŠD, na školním hřišti, v tělocvičně, při společných vycházkách a akcích. O poučení je veden záznam v přehledu VVP. V případě úrazu jsou žáci opětovně poučeni o prevenci bezpečnosti.

- Lékárnička pro první pomoc je umístěna v místnosti ŠD a ve sborovně a je přístupna k ošetření v ranních i odpoledních hodinách, telefonní čísla rodičů v případě úrazu jsou uvedena v zápisních lístcích, v přehledu VVP a pro rychlé jednání v seznamu v mobilu. Všechny vychovatelky byly proškoleny v základech 1. pomoci a jsou seznámeny se zdravotním stavem některých dětí (astma, diety, alergie...)
- Vychovatelky spolupracují s rodiči a tř. učitelkou, s p. ředitelkou a bezprostředně reagují na výchovné a jiné problémy.

8. Podmínky přijímání dětí do ŠD

Přihlašování i odhlašování dětí do ŠD zajišťuje vychovatelka. O zařazení dětí do ŠD rozhoduje ředitelka školy. Děti jsou přijímány na základě přihlášky. Rodiče přihlášeného dítěte sdělí písemně na zápisním lístku údaje o odchodu dítěte ze ŠD. Informaci o jiném čase odchodu dítěte ze ŠD musí rodiče oznámit písemně.

9. Ukončení docházky do ŠD

Žák může být ze školní družiny i vyloučen. Důvodem vyloučení může být soustavné porušování kázně a pořádku v družině, ohrožování zdraví a bezpečnosti ostatních dětí, dlouhodobá svévolná nebo neomluvená absence v docházce.

10. Podmínky vzdělávání žáků se SVP

Při každodenní práci s dětmi mají vychovatelky na zřeteli cíle stanovené RVP a jsou si vědomy toho, že děti ovlivňují i svým chováním, názory a postoji. Žákům se speciálními vzdělávacími potřebami bude podle stupně charakteru jejich znevýhodnění při jejich začleňování do volnočasových aktivit věnována průběžná zvláštní pozornost. Tito žáci vykonávají činnosti ve školní družině podle svých možností.

Pro rozvoj talentovaných jedinců bude nabízet školní družina další doplňkové aktivity v oblastech jejich zájmů.

Vypracovala: Věra Št'astná
vychovatelka

Schválila: Mgr. I. Kostelencová
ředitelka školy

